

ผลการใช้ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแอคทีฟ (Pro-Active learning) ที่มีต่อพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท*

พัชรา พุ่มพชาติ¹

(วันที่รับบทความ: 10 มิถุนายน 2563; วันที่แก้ไขบทความ: 2 ตุลาคม 2563; วันที่ตอบรับบทความ: 26 ตุลาคม 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแอคทีฟ และศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแอคทีฟที่มีต่อพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกำหนดกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมต่อเนื่องตามเวลาที่กำหนด (Control-Group Interrupted Time-Series Design) (Creswell, 2003: 169) กลุ่มตัวอย่างเป็นครูปฐมวัย จำนวน 2 คน และเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน รวม 60 คนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมแบบสังเกตพัฒนาการทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แบบสังเกตพัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบ Dependent t-test , Independent t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการพัฒนาชุดกิจกรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบของชุดกิจกรรม คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม และคู่มือปฏิบัติการกิจกรรม ทุกองค์ประกอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ (2) ผลการใช้ชุดฝึกชุดกิจกรรม พบว่า 1) พัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม 2) พัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมใน 4 ระยะ มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ 3) พัฒนาการทางอารมณ์ และสังคมระหว่างเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองสูงกว่าเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุม และ 4) ครูมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม, การสร้างวินัยเชิงบวก, การเรียนรู้โปรแอคทีฟ, พัฒนาการทางอารมณ์, พัฒนาการทางสังคม เด็กปฐมวัย

* บทความวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2563

¹ รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, E-mail :pumpachat@hotmail.com

The Result of the utilization of the Activity Packages which aims to develop the Positive Discipline Based on Pro-Active Learning on young children's Emotion Development and Social Development at the Child Development Centers under Local Administration Organizations at the Mueang Chainat District, Chainat Province*

Patchara Poompatchati¹

(Received: June 10, 2020; Revised: October 2, 2020; Accepted: October 26, 2020)

Abstract

This study was aimed to develop the activity packages which aims to develop the Positive Discipline Based on Pro-Active Learning, and 2) examine the influences of using the activity packages on young children's Emotion Development and Social Development The study employed a control-group interrupted time-series design (Creswell. 2003: 169), The participants are 2 preschool teachers, 30 pre-primary children in control group and 30 pre-primary children at the Child Development Centers under Local Administration Organizations at the Chainat Province. Multi-Stage Sampling selection was applied. The research tools were an utilization of the Activity Packages, an observation form on Emotion and Social Development to be filled by pre-primary children, and an evaluation form on the satisfaction of teachers. Data analysis was performed through percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), dependent t-test and independent t-test as well as content analysis.

To serve the research objectives, the results included two areas. First, the effectiveness of developing this activity packages which consists of the activity package components, the guidebook on how to use the teacher toolkit, and the guidebook on practical use of the toolkit for teacher, the assessment of the relevancy of the activity packages found that all of the relevant indexes are higher than the criteria and was an effective method to develop pre-primary children . Second, after utilizing the activity packages, it is revealed that 1) The pre-primary children whose teachers utilized the activity packages have more emotion and social development after joining this experimental activity as compared to before joining 2) The pre-primary children whose teachers utilized the activity packages continuously and respectively develop higher social development after several experiments which expand over four phases from before the teachers used the toolkit, after they used the toolkit once, after they used the toolkit twice, and after the follow-up period. 3) The pre-primary children in experimental group have more emotion and social development than children in control group 4) the teachers are positive and have high satisfaction towards the activity packages.

Keywords: Activity packages, Positive discipline, Pro-active learning, Emotion development, Social development, Pre-primary children.

* Research Article from Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University, 2020

¹ Associate Professor, Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University, E-mail :pumpachat@hotmail.com

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

สถานการณ์แห่งศตวรรษที่ 21 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม นับเป็นส่วนหนึ่งของศักยภาพสูงสุดที่เด็กต้องได้รับการพัฒนา (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554: 82) แต่จากการศึกษาสภาวะด้านอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กไม่สามารถแสดงพฤติกรรมของพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมที่เหมาะสม ตลอดจนเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 5-7) มีการกระตุ้นแรงจูงใจเด็กเพิ่มมากขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพศ และการทอดทิ้ง (องค์กรยูนิเซฟ, 2554) ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยกำลังอยู่ในสภาวะของการได้รับความรุนแรง อันส่งผลต่อสภาวะทางอารมณ์และสังคม จำเป็นต้องแสวงหาวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม การสร้างวินัยเชิงบวก นับเป็นวิธีการหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ซึ่งหมายถึงวิธีการอบรมสั่งสอนเด็กโดยปราศจากความรุนแรง และเคารพศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของเด็ก เป็นการเลี้ยงดูเด็กอย่างเข้าใจด้วยความเมตตา การให้เกียรติและให้การยอมรับ (Durant, 2007) ดังรายงานผลการวิจัยการใช้ 101S เทคนิคการสร้างวินัยเชิงบวก พบว่า เด็กมีพัฒนาการสมองด้านการคิดสูงขึ้น (ปิยาลิ ธนเศรษฐกร และปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2554) มาประกอบกับแนวคิดโปรแอคทีฟ ที่ยึดหลักว่าเด็กทุกคนมีความฉลาด ควรได้รับการเอาใจใส่ดูแล เพื่อพัฒนาความสามารถ ความรับผิดชอบ และระเบียบวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ (Raywyn, R, 2003) แนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวกประกอบกับการเรียนรู้แบบโปรแอคทีฟ นับเป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม หมายถึงชุดของสื่อแบบผสมที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือครูให้จัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Brown, et al., 1973) ที่ส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ตลอดจนพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม

ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย แต่จากการศึกษารายงานผล พบว่า เด็กปฐมวัยยังขาดการดูแลที่มีคุณภาพ อันเป็นผลจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะอย่างเหมาะสม (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557) และจากการสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเมืองชัยนาท ได้ให้ความเห็นว่าเด็กเล็กยังขาดการดูแลจากบุคลากรด้วยวิธีการที่เหมาะสม และได้รับการปฏิบัติด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ขณะเดียวกันผู้ดูแลเด็กเองก็มีความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวทางการเรียนรู้โปรแอคทีฟ (Pro-Active learning) ที่มีต่อพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวทางการเรียนรู้โปรแกรมที่ฟที่มีต่อการพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวทางการเรียนรู้โปรแกรมที่ฟที่มีต่อการพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสำหรับการพัฒนาชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวทางการเรียนรู้โปรแกรมที่ฟ ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางอารมณ์ ประกอบด้วย ทฤษฎีของฟลาวเวลล์ (Flavell, 1985; อ้างถึงใน พัทรี ผลโยธิน และดวงเดือน ศาสตราภรณ์, 2555: 9-36) และทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554) แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) และพัฒนาการทางการเล่นทางสังคมของพาร์เทน (Parten's stages of social play) (พัทรี ผลโยธิน และดวงเดือน ศาสตราภรณ์, 2555) แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างวินัยเชิงบวกของโจน อี เคอร์แรนท์ (Durant, 2010) แนวคิดการจัดการเรียนรู้โปรแกรมที่ฟ ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบโปรแกรมที่ฟ (พัชรา พุ่มพชาดิ, 2554 และ Raywyn, R., 2003) และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โปรแกรมที่ฟ ได้แก่ ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ (Gardner's multiple intelligence theory) (โหมส อารัมสตรอง, 2546; สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554 และ Gardner, 1993) ทฤษฎีเขาวนอารมณ์ของโกลแมน (Goleman's theory of emotional intelligence) (Goleman, 1995) และแนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523; ทิสนา แฉมณี, 2550; ขวัญฟ้า รังสิยานนท์, 2553 และ Bloom, 1976)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาล 1 และ 2 ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 ศูนย์ มีจำนวนเด็กปฐมวัย 380 คน

1.2 ครูปฐมวัยผู้ทำหน้าที่สอนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 ศูนย์ มีจำนวนครูผู้สอนระดับปฐมวัย 24 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 เด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้มีหลักในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัย เพื่อมาเป็นตัวแทนในการศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ประกอบด้วย 1) การสุ่มแบบกลุ่มจากอำเภอในจังหวัดชัยนาท จำนวน 8 อำเภอ ได้อำเภอเมืองชัยนาท 2) การสุ่มแบบกลุ่มจากตำบลในอำเภอเมืองชัยนาท จำนวน 9 ตำบล ได้ตำบลบ้านกล้วย 3) จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลบ้านกล้วย จำนวน 2 ศูนย์ นำมาจับฉลากได้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านกล้วย จำนวนเด็กปฐมวัย 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอนุบาลเมืองชัยนาท จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มควบคุม

2.2 ครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มาจากครูปฐมวัยผู้ทำหน้าที่สอนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านกล้วย จำนวน 2 คน เป็นกลุ่มทดลอง และครูปฐมวัยผู้ทำหน้าที่สอนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอนุบาลเมืองชัยนาท จำนวน 2 คน เป็นกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การใช้ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแอกทีฟ

2. แปรตาม คือ

2.1 พัฒนาการทางอารมณ์ ได้แก่ การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง การแสดงความรู้สึก ชอบ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2.2 พัฒนาการทางสังคม ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบอันดับคุณภาพมาตราส่วน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ คือ 3 หมายถึง มาก 2 หมายถึง ปานกลาง และ 1 หมายถึง น้อย ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและประเมินความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

แบบสังเกตพัฒนาการทางอารมณ์และแบบสังเกตพัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยมีลักษณะเดียวกัน คือ เป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ คือ ไม่พบเลย ให้ 1 คะแนน พบบางครั้งให้ 2 คะแนน และพบประจำให้ 3 คะแนน ผลการประเมินแบบสังเกตพัฒนาการ

ทางอารมณ์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และแบบสังเกตพัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำโครงร่างชุดกิจกรรมไปดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรมจำนวน 9 สัปดาห์ ประกอบด้วย

สัปดาห์ที่ 1 ครูปฐมวัยบันทึกการสังเกตพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยด้วยแบบสังเกต

สัปดาห์ที่ 2 ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม และครูปฐมวัยกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษา

สัปดาห์ที่ 3 ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม และครูปฐมวัยกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษา ทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 1 ด้วยแบบสังเกต

สัปดาห์ที่ 4 ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม และครูปฐมวัยกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษา

สัปดาห์ที่ 5 ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม และครูปฐมวัยกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษา ทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 2 ด้วยแบบสังเกต

สัปดาห์ที่ 6 ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม และครูปฐมวัยกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษา

สัปดาห์ที่ 7 ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม และครูปฐมวัยกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษา ทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 3 ด้วยแบบสังเกต

สัปดาห์ที่ 8 ไม่มีการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรม ในกลุ่มทดลองและไม่มีการจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ 9 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมตามแผนปกติของหลักสูตรสถานศึกษา ครูปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 4 ด้วยแบบสังเกต และครูปฐมวัยกลุ่มทดลองประเมินความคิดเห็นโดยใช้แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อชุดกิจกรรม

3. การประเมินผลการใช้และปรับปรุงชุดกิจกรรมเพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวทางการเรียนรู้โปรแกรมที่พหุหมายถึง สื่อที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำแนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวกและการเรียนรู้โปรแกรมที่พหุมาบูรณาการสำหรับให้ครูได้ศึกษา และนำไปจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยเอกสาร 3 รายการ คือ 1. องค์ประกอบของชุดกิจกรรม ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนาชุดกิจกรรม แนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรม วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมและการประเมินผล 2. คู่มือความรู้สำหรับผู้ปกครอง และ 3. คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ผลการใช้ชุดกิจกรรม มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม (n=30)

ระยะการจัดกิจกรรม	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนการจัดกิจกรรม	30	17.44	1.78	24	8.26	.00*
หลังการจัดกิจกรรม	30	20.88	1.13			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม (n=30)

ระยะการจัดกิจกรรม	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนการจัดกิจกรรม	30	11.04	3.51	24	23.77	.00*
หลังการจัดกิจกรรม	30	27.72	2.07			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางอารมณ์ระหว่างเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม (n=30)

ระยะการจัดกิจกรรม	กลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม	กลุ่มทดลอง	17.44	1.78	48	1.29	.20
	กลุ่มควบคุม	16.84	1.49			
หลังการใช้ชุดกิจกรรม	กลุ่มทดลอง	26.44	1.23	48	14.19	.00
	กลุ่มควบคุม	19.48	2.12			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยตัวแปรพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยหลังการใช้ชุดกิจกรรม (posttest) ของกลุ่มทดลอง (26.44) มีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุม (19.48)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางสังคมระหว่างเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม (n=30)

ระยะการจัดกิจกรรม	กลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม	กลุ่มทดลอง	2.88	1.13	48	.00	1.00
	กลุ่มควบคุม	2.88	0.83			
หลังการใช้ชุดกิจกรรม	กลุ่มทดลอง	27.72	2.07	48	12.15	.00
	กลุ่มควบคุม	22.40	0.71			

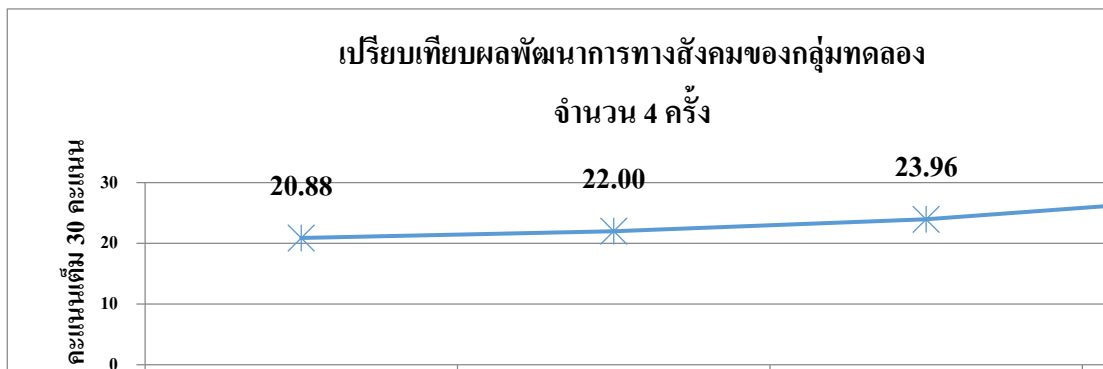
* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยตัวแปรพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังการใช้ชุดกิจกรรม (posttest) ของกลุ่มทดลอง (27.72) มีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุม (22.40)

ภาพที่ 1 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองใน 4 ระยะ คือ ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม หลังการใช้ชุดกิจกรรม ระยะที่ 1 หลังการใช้ชุดกิจกรรม ระยะที่ 2 และระยะติดตามผลการใช้ชุดกิจกรรม (n=30)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามภาพที่ 1 พบว่า พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองใน 4 ระยะ มีคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองสูงขึ้นตามเป็นลำดับ

ภาพที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองใน 4 ระยะ คือ ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม หลังการใช้ชุดกิจกรรม ระยะที่ 1 หลังการใช้ชุดกิจกรรม ระยะที่ 2 และระยะติดตามผลการใช้ชุดกิจกรรม (n=30)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามภาพที่ 2 พบว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองใน 4 ระยะ มีคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองสูงขึ้นตามเป็นลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแกรมเอกทิฟ (n = 2)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความชัดเจนของการอธิบายองค์ประกอบของชุดกิจกรรม	4.00	0.00	พึงพอใจมาก
2. ความชัดเจนของการอธิบายส่วนประกอบของชุดกิจกรรม	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
3. ชุดกิจกรรมสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
4. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมขั้นที่ 1 การวางแผนเลือกและการตัดสินใจ	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมขั้นที่ 2 การลงมือปฏิบัติอย่างมีเป้าหมาย	4.00	0.00	พึงพอใจมาก
6. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการปฏิบัติ	4.00	0.00	พึงพอใจมาก
7. ชุดกิจกรรมที่ 1 รอบรู้ เรียนรู้ ด้วยกิจกรรมงานบ้าน	4.00	0.00	พึงพอใจมาก
8. ชุดกิจกรรมที่ 2 รอบรู้ เรียนรู้ ด้วยกิจกรรมศิลปะ	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
9. ชุดกิจกรรมที่ 3 รอบรู้ เรียนรู้ ด้วยกิจกรรมคณิตศาสตร์	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
10. สื่อมีความเหมาะสมกับกิจกรรมในชุดกิจกรรม	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
11. การประเมินพฤติกรรม โดยการใช้แบบสังเกตพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
12. ครูปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้ โปรแกรมเอกทิฟเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย	4.50	0.71	พึงพอใจมาก
เฉลี่ยรวม	4.33	0.48	พึงพอใจมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแกรมเอกทิฟ โดยรวมมีความพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในทุกด้านของผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองมีความพึงพอใจมาก

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแกรมเอกทิฟ มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยได้ตามสภาพจริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแกรมเอกทิฟ เป็นชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้ ชุดกิจกรรมมีการพัฒนาขึ้นจากแนวคิดที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากประสบการณ์ตรง ผ่านการลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วม (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554) และการให้แรงเสริมที่จะทำให้เพิ่มพฤติกรรมที่ต้องการ (ทิสนา แคมมณี,

2550: 97-98) 2) ประกอบกับแนวความคิดการสร้างวินัยเชิงบวก ซึ่งเป็นวิธีการสอนเด็กที่ปราศจากความรุนแรงด้วยความรัก และความอบอุ่น (Durant, 2010) และแนวความคิดการเรียนรู้โปรแกรมโดยมีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีศักยภาพ การจัดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความฉลาดตามความสนใจของเด็กแต่ละคน (Raywyn, R., 2003: 23-24) และชุดกิจกรรมมีการจัดกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก จนสามารถทำให้เด็กได้พัฒนาอย่างรอบด้าน (ชัยงค์ พรหมวงศ์, 2523; Brown, et al., 1973) ส่งผลทำให้ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวความคิดการเรียนรู้โปรแกรมเป็นชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ

2. คะแนนการประเมินพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการสร้างชุดกิจกรรม จากแนวความคิดการสร้างวินัยเชิงบวก เป็นการอบรมสั่งสอนเด็กโดยปราศจากความรุนแรง และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ส่งผลต่อจิตใจ ความรู้สึกถึงความปลอดภัยและความมั่นคงทางอารมณ์แก่เด็ก (Durrant, 2010) แนวความคิดการเรียนรู้โปรแกรมที่ส่งผลทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างองค์รวม (Raywyn, R., 2003) ดังนั้น เด็กที่มีอารมณ์ดีและได้รับการตอบสนองความต้องการด้วยความรัก ความเอาใจใส่จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาด้านอารมณ์อย่างเหมาะสม (จิตตินันท์ เตะทะคุปต์, 2555: 5-40) ซึ่งสอดคล้องกับ Plousia, M. (2008) ได้ทำการศึกษาอารมณ์ของเด็กปฐมวัยจากงานศิลปะ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยอายุสามขวบ สามารถแสดงออกถึงความเข้าใจในการแสดงออกทางอารมณ์จากงานศิลปะได้ การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดดังกล่าว จึงส่งผลทำให้พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

3. คะแนนการประเมินพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อน การจัดกิจกรรม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการสร้างชุดกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมระหว่างบุคคลว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเกิดจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบประกอบกับการได้รับการเสริมแรง (พัชร ผลิตโยธิน และดวงเดือน ศาสตราภรณ์, 2555: 9-38) และทฤษฎีของมาสโลว์ในด้านความต้องการทางสังคม โดยได้รับการยอมรับโดยบุคคลอื่น (อนิวัช แก้วจันทร์, 2552: 66-68) แนวทางการสร้างวินัยเชิงบวกด้วยความเคารพ การให้เกียรติกันและกัน การมีส่วนร่วม และการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร (Durrant, 2010) และแนวความคิดการเรียนรู้โปรแกรมว่า เด็กต้องการความรักและการดูแลจากผู้ใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเองในแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กอายุ 2-3 ปี พบว่า เด็กที่อยู่ในศูนย์มีลักษณะของพัฒนาการทางกาย ภาษาและกล่าติดต่อกับบุคคลอื่นและกับผู้ใหญ่ดีกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูเฉพาะที่บ้าน (Schwarz, et al., 1974; อ้างถึงใน กรรณิการ์ โยธารินทร์, 2545: 11) ดังนั้น การจัดกิจกรรมตามชุดกิจกรรมตามแนวคิดดังกล่าวจึงส่งผลทำให้พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมตามชุดกิจกรรมที่ปฏิบัติแก่เด็กโดยปราศจากการลงโทษทั้งทางร่างกายและวาจา การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง การยอมรับและเข้าใจความรู้สึกของเด็ก (จิตตินันท์ เตะชะคุปต์, 2555: 5-42) ในขณะที่กลุ่มควบคุมยังขาดความชัดเจนในกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่ให้อิสระซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้โปรแกรมที่พอของ พัทธรา พุ่มพชาติ (2554) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแกรมที่พอเพื่อเสริมสร้างเชาวน์ปัญญาและเชาวน์อารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยในด้านหนึ่ง พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาและเชาวน์อารมณ์ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น การจัดกิจกรรมตามชุดกิจกรรมตามแนวคิดดังกล่าว จึงส่งผลทำให้พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน

5. ผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมตามชุดกิจกรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมระหว่างบุคคลของ ชัลลีแวน อธิบายว่า วัยเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นระยะที่เด็กพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวและภาษา ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ได้อย่างมีอิสระมากขึ้น และเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคม (พัชรีย์ ผลโยธิน และดวงเดือน ศาสตราภักดิ์, 2555: 9-38, 39) และสอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยการให้เด็กได้ปฏิบัติจริง การเล่นทางสังคม การสอนโดยตรง การเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก (วัฒนา ปญญฤทธิ์, 2560: 11-9, 10) ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีการจัดกิจกรรมที่มีโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้น การจัดกิจกรรมจากชุดกิจกรรม จึงส่งผลให้พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน

6. ผลการประเมินพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมใน 4 ระยะ พบว่า มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิธีการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดี และการแสดงอารมณ์ที่มั่นคง (จิตตินันท์ เตะชะคุปต์, 2555: 5-42) ดังที่ แรมเซย์ (Raywyn, R., 2003: 11) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจโลกมากขึ้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรมดังกล่าวจึงส่งผลทำให้พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ

7. ผลการประเมินพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมใน 4 ระยะ พบว่า มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมของชุดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง (Raywyn, R., 2003: 11) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา โสคำภา (2551) ที่ทำการศึกษาพัฒนาการความต่อเนื่องของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตลอดช่วงการทดลอง และผลงานวิจัยของเนตรชนก รักกาญจน์ (2559) ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีความคงทนของทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น การจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรมดังกล่าว จึงส่งผลทำให้พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ

8. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแอกทีฟ พบว่า ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูปฐมวัยมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยว่า เป็นสิ่งที่เด็กจำเป็นต้อง และสามารถส่งผลต่อการพัฒนาการด้านอื่นที่ดีตามมา อีกทั้งมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการส่งเสริมด้วยแนวคิดที่แปลกใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธิรักษา ก้อนแก้ว (2555) ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการใช้วินัยเชิงบวกกับด้านการจัดการกับปัญหามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของบุคคลตามแนวคิดของ มาสโลว์ ว่ามีความต้องการที่จะรู้สึกรู้ว่า ตนเองมีค่า (Esterm needs) และความต้องการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพของตน (Self actualization needs) (สุรางค์ ใ้วตระกูล, 2554) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผลการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแอกทีฟ จึงให้ผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ใหม่ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยว่า เด็กควรได้รับสิทธิในการอบรมเลี้ยงดูอย่างปลอดภัย เด็กควรมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจและความถนัด
2. สถานศึกษาควรจัดให้มีการกำกับและติดตามการใช้ชุดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยการมีส่วนร่วมทั้งจากผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง
3. ครูจำเป็นต้องศึกษาองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างวินัยเชิงบวก และการเรียนรู้โปรแอกทีฟให้ชัดเจนก่อนแล้ว จึงทำการศึกษาชุดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยขั้นนี้

4. ครูต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างลึกซึ้งและต้องปฏิบัติต่อเด็กอย่างเป็นธรรมชาติในเรื่องของการดูแลเด็กที่ปราศจากการลงโทษ

5. ควรสร้างความร่วมมือให้มีการนำไปใช้อย่างทั่วถึงในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมครูเรื่อง การพัฒนาทักษะ EF (Executive Functions) ตามแนวการเรียนรู้โปรแอคทีฟ (Pro-Active learning) ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดสำหรับเด็กปฐมวัย

2. ควรมีการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวการเรียนรู้โปรแอคทีฟ (Pro-Active learning) ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดสำหรับเด็กปฐมวัย

3. ควรมีการพัฒนาคู่มือสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวกตามแนวการเรียนรู้โปรแอคทีฟ (Pro-Active learning) ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดสำหรับเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ โยธารินทร์. (2545). พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ

สร้างสรรค์เป็นกลุ่ม. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการศึกษาปฐมวัย).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2553). ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก
ปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.

จิตตินันท์ เฉชะคุปต์. (2555). พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย. ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 5*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). กระบวนการสันนิเวทนาและระบบสื่อการสอน. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1 – 5 สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช* หน้าที่ 1 – 121. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทิตินา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
(พิมพ์ครั้งที่ 6). ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรมัส อารัมสตรอง. (2546). ความเก่ง 7 ชนิด: ค้นหาและพัฒนาพหุปัญญาในตน = 7 Kinds of Smart :
Identifying and Developing Your Multiple Intelligences. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

- เนตรชนก รักกาญจน์. (2559). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (สาขาหลักสูตรและการนิเทศ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ปิยวลี ชนเศรษฐกร และปนัดดา ชนเศรษฐกร. (2554). 101 เคล็ดลับสร้างเด็กดี มีความสุข. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการเรียนรู้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเชาวน์ปัญญาและเชาวน์อารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- พัชรี ผลโยธิน และดวงเดือน ศาสตราภรณ์. (2555). การวัดประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย. ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 9. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พุทธรักษา ก้อนแก้ว. (2555). การประเมินความต้องการจำเป็นของครูในการใช้วินัยเชิงบวกกับเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการศึกษาปฐมวัย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วัฒนา ปุญญฤทธิ์. (2560). การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสังคม. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559. กรุงเทพฯ: วิ. ที. ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). พัฒนาการเด็กปฐมวัย รากแก้วแห่งชีวิต. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “อภิวิวัฒนาการเรียนรู้...รู้จุดเปลี่ยนประเทศไทย, 6-8 พฤษภาคม 2557. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- องค์การยูนิเซฟ. (2554). การวิเคราะห์สถานการณ์เด็กและสตรี พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย.
- อนิวัช แก้วจันทน์. (2552). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- อริสา โสคำภา. (2551). *พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง*. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สาขาการศึกษาปฐมวัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Bloom, Benjamin S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York: Mc Graw-Hill.
- Brown, J.W., Richard, B.L., & Fred, F.H. (1973). *A. V. Instruction Technology, Media and Method*. New York: Mc Graw - Hill.
- Creswell, John W. (2003). *Research Design*. California: Sage.
- Durrant, J. (2007). *การสร้างวินัยเชิงบวก ความเข้าใจที่ถูกต้องและวิธีนำไปใช้* โจน อี เดอร์แรนท์. กรุงเทพฯ: คีน มีเดีย (ประเทศไทย).
- Durrant, J. (2010). *Positive discipline in everyday teaching: guideline for educator*. Bangkok: Save the Children Sweden.
- Gardner, H. (1993). *Frames of Mind : Theory of Multiple Intelligences*. USA: Fontana Press.
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York, England: Bantam Books, Inc.
- Plousia, M. (2008). *Emotional in Children's Art*. Retrieve May 15, 2018, from <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1476718X08088677>.
- Raywyn, R. (2003). *Every Child is a Gifted Child*. New Zealand: Kea Press.
